

XINGEN.

APRIL 2022

X-ING GÄVLEBORG

Tema: Lär känna hela

HELA SVERIGE SKA LEVA.

GLAD PÅSK
önskar X-ing
Gävleborg!

Årsmötesdags i maj, sid 6

Nyttan med medlemskap, sid 5

Coronataxi—en krönika, sid 14

XINGEN. april 2022.

Tema: Hela HELA SVERIGE SKA LEVA

I det här numret ägnar vi oss åt att tränga in i den stora organisation *Hela Sverige ska leva*, som X-ing är en del av. Vi tittar på det nationella arbetet, det egna arbetet i länet, våra samarbeten och mycket mer samt inte minst varför det är många fördelar för en förening att bli en medlem i Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg.

I nästa nummer som utkommer i juni har vi ett nytt tema: **"Röster från Landsbygdsriksdagen 2022"**

Kom gärna med förslag på egna artiklar.

Manusstopp **23 maj**.

Vill du vara med? Skicka in ditt bidrag till:

xingen@helasverige.se

Glöm inte skriva ditt namn och telefonnummer så vi enkelt kan nå dig.

Hit kan du också vända dig med synpunkter på XINGEN. eller om du tycker vi ska ta upp något särskilt i nyhetsbladet.

Foton omslag och sid 2: privat

INNEHÅLL.	Sida
Om länsavdelningen X-ing	3
Hur startade X-ing och vad gör X-ing nu?	3-4
Samverkan med andra: Halva Sverige m fler, Europahuset	4
Varför bli medlem?	5
Årsmöte med föreläsning	6-7
Vad är ett kommunbygderåd?	7
Krönika om storheten med den lilla gruppen	8
Valåret 2022	9
Landsbygdspolitiska programmet	9
Hur startade Hela Sverige ska leva?	10-11
Vilken roll har Riksorganisationen idag?	11-12
Landsbygdsriksdagar alltsedan 1989	13
Krönika om när Coronataxin kom till byn	14
Länsavdelningars planer	14
Anslagstavlan	15
Vykortet. Hälsning från Österfärnebo	16
Tyst...Det börjar snart.	17
På gång: från X-ing Gävleborg våren 2022.	18

X-ING GÄVLEBORG

OM LÄNSAVDELNINGEN X-ING GÄVLEBORG.

Hur kom X-ing till?

Rörelsen formaliserades i en ideell förening 1995 och blev ett så kallat länsbygderåd (även kallat länsavdelning) inom Riksorganisationen Hela Sverige ska leva. Idag använder vi den mer formaliserade loggan som visar tillhörigheten till Riksorganisationen Hela Sverige ska leva.

Då första styrelsen i vår förening, var bildad fick ledamöterna i uppdrag att fundera på ett namn till föreningen. Gunilla Gustavsson, Holmsveden, en av de dåvarande ledamöterna, började söka efter ett namn med anknytning till både landsbygden och länet. Hon kom att tänka på exing, ett lokalt namn på kvickrot, som är ett livskraftigt gräs. Övriga styrelsen var positiv till förslaget och namnet på föreningen blev "X-ing Gävleborg". Birgitta Persson, dåvarande ledamot från Enånger, ordnade med layout och tryck av loggan.

Gunilla Gustavsson. Foto: privat

Mer om symbolen för X-ing – kvickrot.

Vår första logga innehåller alltså själva essensen av X-ing. Länsbokstaven och associationen till Exing (Axing?), som är bygdemål för *Kvickrot*, ett gräs som är svårt att bli av med. Detta Axing uttalades äxing, även kallat efsing, röte, gräsrot och kvickvete i andra delar av Sverige. Inom folkmedicinen på medeltiden användes kvickrot mot blåskattarr och torkade kvickrottrötter användes även till rökelse.

Nya och gamla logotyperna. Foto: privat

Vad gör länsavdelningen X-ing Gävleborg?

X-ing, en rörelse i Gävleborg för, av och med landsbygdens förkämpar.

Intensiteten i vårt arbete står i direkt proportion mot tillgången på resurser. Under åren har X-ing blivit en part att räkna med. De senaste åren har vi haft möjlighet att bedriva ett mycket aktivt arbete till bygdernas fördel. I kombination med basfinansiering från Riksorganisationen och Region Gävleborg samt projektfinsiering har X-ing idag en riktigt stark verksamhet. Vi kan också skryta med att vi en väldigt stark, kompetent och arbetsvillig styrelse. Här finns några vakanser och ambitionen är att i styrelsen ha ledamöter från alla länets kommuner. X-ing har två ordföranden, en kvinna och en man.

X-ing både äger egna projekt och samverkar i andras. De egna projekten är:

- Förädlingsmackapären (EU/Leader LLU)
- I med och motvind (Energimyndigheten)

Förädlingsmackapären är i grunden ett arbete där vi inspirerar byar och bygder att ta fram egna Lokala utvecklingsplaner. Med finansiering från Leaderområdena i Gästrikbygden och Hälsingebygden har vi både hjälpt ett stort antal bygder, samtidigt som vi utvecklat konceptet till att idag kallas Metoden FMP med ett vidgat innehåll, se förra XINGEN.

Projektet *I Med och Motvind* är en unik företeelse i Sverige. Det är en neutral plattform där alla parter inom intresseområdet vindenergi kan mötas. Främst avser projektet att skapa en konstruktiv dialog mellan vind-entreprenörer, den offentliga sektorn och de lokala bygderna. Vindsnurror kan man bygga på många platser, vissa är bra, andra bör undvikas. Dialogen skapar förståelse för varandras utgångspunkter.

X-ing är även aktivt på riksplanet. Dels genom Riksorganisationens olika projekt och arrangemang, dels genom två regionala nätverk. *Mitt Regionerna*, från Stockholm till Värmland, från Dalarna/Gävleborg till Skaraborg. *Halva Sverige*, de fem norrlandslänen och Norrlandsförbundet, se separat artikel/faktaruta.

X-ing kan mycket, gör mycket och vill ännu mer—tillsammans är vi oslagbara. Och vi vill att fler blir engagerade i arbetet för landsbygden. Stora och små insatser är alla lika välkomna liksom glada hejarop när vi ses.

Ha det så bra nu när våren kommer och pandemin verkar hejda sig.

Olle Persson och Jenny Breslin
Ordföranden

Projektsamverkan.

X-ing deltar även i andras projekt. För närvarande är det två projekt med olika inriktning :

- SARURE – Rädda landsbygdshandeln (EU/S-hamn)
- GIRA – Gröna initiativ. Här ingår även lokala grupper i Trönö, Österfärnebo, samt kursgården Gläntan Afta (EU/Europahuset)

Europahuset Gävleborg.

Länsavdelningen X-ing växer hela tiden, då fler och fler organisationer ansöker om medlemskap. En ny medlem är Europahuset Gävleborg. För närvarande samarbetar de båda i EU-projektet GIRA.

Europahuset Gävleborg bildades 1995 och medverkar till att ge invånarna i Gävleborgs län bättre kunskaper om och skapar engagemang för EU-frågor.

Samverkan med andra länsorganisationer:

Halva Sverige

Halva Sverige är det lite kaxiga uttrycket på nätverket med de fem norrländska länsavdelningarna inom Hela Sverige ska leva. Egentligen borde det heta Halva Sverige – drygt, eftersom den senaste statistiken från SCB uppger att vi täcker 59,6 % av Sveriges yta. Men det bjuder vi på.

Nätverket "Halva Sverige" består av Länsavdelningarna i Norrbotten, Västerbotten, Jämtlands län, Väster-norrland och Gävleborg. Sedan november 2021 ingår även Hela Sverige ska levas medlemsorganisation Norrlandsförbundet i nätverket.

Grunden i nätverket är att inom ramen för Hela Sverige ska levas uppdrag samverka där så är lämpligt. Vi har hittills bland annat samverkat kring en motion till Hela Sverige ska levas årsmöte, diskuterat kandidater till dess styrelse och skrivit gemensamma debattartiklar för våra regionala medier. Vi har även

diskuterat olika förslag på gemensamma framtidsprojekt. Den största behållningen är nog den att vi utbyter erfarenhet från vårt lokala arbete. Ursprungligen var det ordförandena som träffades. Samtidigt fanns en stark önskan att fler från våra länsavdelningar skulle erbjudas möjlighet att delta.

Lösningen kom i november 2020. Halva Sverige planerade för en större gemensam konferens i Skellefteå. Ordförande Åse Classon och projektledare Richard Granberg från Riksorganisationen var inbjudna gäster. Alla minns att pandemirestriktionerna blev hårdare så vi tvingades att lägga konferensen digitalt. Helt plötsligt kunde många fler vara med. Detta blev startskottet för en föreläsningsserie med vitt skilda ämnen som boende, digitalisering, kollektivtrafik, jämställdhet i kollektivtrafik och ungdom. Föreläsningarna hålls var 4-5 vecka. De är mycket uppskattade med experter och forskare som gästtalare. Inte minst kittlades kreativiteten när Skellefteå Buss presenterade sitt pågående framtidsscenario "Flygande bussar för landsbygden".

Nätverkets samarbete fördjupas alltmer och på årets Landsbygdsriksdag håller Halva Sverige ett seminarium med rubriken "2d. Landsbygdsutveckling IRL Norr – exempel som inspirerar". Två nya föreläsningar under våren är redan inplanerade med ämnena Etablering i norr och Vindenergi.

För nätverket Halva Sverige
Olle Persson

Faktaruta Halva Sverige.

Namn: Halva Sverige (täcker 59 % av Sveriges yta)

Deltagare: Fem länsavdelningar inom Hela Sverige ska leva samt Norrlandsförbundet

Verksamhet: Erfarenhetsutbyte, gemensamma skrivningar, föreläsningsserie

Aktuellt: Seminarium på Landsbygdsriksdagen 2022 "2d. Landsbygdsutveckling IRL Norr – exempel som inspirerar".

Varför är det bra att vara medlem i X-ing?

Det finns många anledningar av bli medlem i X-ing. Här är några som styrelseledamoten Kenneth Norén, räknar upp:

Del av en organisation med ett gott syfte:

- goda villkor i hela landet
- god landsbygdsutveckling
- balans mellan stad och land
- värdegrund som arbetar för demokrati, jämställdhet, mångfald och hållbarhet

Stöd i utveckling av den egna bygden

- Metoden Förädlingsmackapären med Lokal utvecklingsplan och lokalekonomisk analys

Trygghet

- premiefri grundförsäkring (skydd vid olycksfall, ansvars-, rättsskydds- och egendomsförsäkring)

Möjlighet att påverka

- opinionsbildning
- informationsutbyte

Glädje och trivsel

- utbyte med andra
- Landsbygdsriksdagen
- övriga konferenser och arrangemang

Likt ett träd med rötterna i jordens svarta mull står vi starka i med- och motgång.

Vårt nätverk når ut till de yttersta grenarna där kärleken till hembygden spirar.

X-ing Gävleborg bjuder in till/kallar till digitalt årsmöte onsdag den 4 maj 2022, klockan 18.30 till 21.00

Kvällen inleds med sedvanliga årsmötesförhandlingar. Efter årsmötet följer en föreläsning av Lars Wiigh, verksam inom olika samhällsutvecklingsprojekt och lokalsamhällets utveckling, under temat:

Utveckling av lokalsamhällen – ryggraden som bär upp landet.

Vi hoppas att du har möjlighet att vara med!

Välkommen!

X-ING GÄVLEBORG

Rösträtt

Två representanter från varje medlemsförening har rösträtt under årsmötet. Anmälan om rösträtt sker i anmälan. Om ni är fler än två som deltar från er förening, prata då ihop er om vilka som har rösträtt under årsmötet. Detta är viktigt för att röstlängd ska finnas till hands när årsmötet startar.

Anmälan – senast onsdag den 27 april

Anmälan ska vara styrelsen för X-ing tillhanda via e-post till kenneth.noren@helasverige.se tillhanda senast onsdag 27 april.

Årsmöteshandlingar—tillhanda senast onsdag 20 april

Sedvanliga årsmöteshandlingar finns tillgängliga via X-ings hemsida senast onsdag 20 april.

Anmälan görs via bifogad blankett, <https://www.helasverige.se/gavleborg/wp-content/uploads/sites/24/2022/03/Anmalan-Arsmote-X-ing.pdf>. Spara ned "PDF Anmälan" på din dator. Döp om och spara som "anmälan årsmöte + ditt namn".

För mer information och frågor kontakta Kenneth Norén via 070-222 37 21

Mer om föreläsningen nästa sida

OBS! Föreläsningen är också på årsmötet!

Utveckling av lokalsamhällen – ryggraden som bär upp landet.

Lars Wiigh beskriver själv att han arbetar utifrån ett antal styrelsepositioner och i samarbete med andra organisationer, exempelvis Nyföretagarcentrum, Företagarna, utbildningsföretaget Binogi och stiftelsen Sustainable nations Foundation.

Foto: privat

Lars har

- arbetat tillsammans med KTH inom projektet Viable cities mm
- engagemang tillsammans med Stockholm, Danderyd, Täby m fl kommuner för inkludering av nyanlända och kompetensutvecklings- och arbetsmarknadsfrågor i stort,
- konceptutveckling för samhällen i samarbete med Tankesmedjan Fores
- ordförande för arbetsgrupp med uppdrag åt regeringen att utveckla innovativa samarbeten mellan små och stora företag, akademi och myndigheter.

VAD ÄR ETT KOMMUNBYGDERÅD?

Ett kommunbygderåd (KBR) kan se ut på många olika sätt. Här beskriver vi i Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg vad vi menar med ett kommunbygderåd.

Ett kommunbygderåd (KBR), kan drivas som förening eller nätverk. Det krävs dock ett organisationsnummer för att kunna bli medlem i organisationen Hela Sverige ska leva.

Ett kommunbygderåd kan

- samla och representera alla lokala utvecklingsgrupper i kommunen, där rådet fungerar som en länk mellan grupperna och offentliga instanser,
- samarbeta mer eller mindre nära med kommunens tjänstemän och politiker,
- fungera som remissinstans och vara rådgivande i relevanta kommunala frågor,
- vara delaktig i framtagande av kommunala strategier och planer samt
- på kommunens uppdrag agera i dess ställe med insatser och ekonomiska medel till lokala utvecklingsgrupper—till exempel genom ett idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Ett kommunbygderåd kan uppfylla en eller flera av ovanstående punkter.

För lokala utvecklingsgrupper kan nyttan vara: Starkare position i angelägna frågor, hjälp med omvärldsbvakning och utbyte av erfarenheter med andra lokala utvecklingsgrupper, möjligt medverka vid fördelning av ekonomiska medel till lokal utveckling. Och kan även driva projekt för stöttning av lokal utveckling.

För kommunen kan nyttan vara: En samlad representation för lokal utveckling, kanal för dialog med bygdernas medborgare och källa till information om bygdernas situation samt syn på aktuella frågor.

För lokala utvecklingsgrupper kan styrkan vara: dialog och samverkan mellan bygder och föreningsliv som ger nya perspektiv för den egna utvecklingen och genom KBR ges lokala grupper möjlighet att synas och delta i den kommunala utvecklingen, vilket ger ökad självkänsla samt vilja och förmåga att bidra.

För kommunen kan styrkan vara: tidig och nära dialog med KBR och de i sin tur med byar/bygder, kan motverka negativa reaktioner på nödvändiga (impopulära) beslut. Samt det omvända, ge insikter att förändra kommande beslut i sådan riktning att konflikt uteblir samt att kontakten med KBR ger god insikt i lokala förutsättningar vilket stärker det kommunala strategi- och planeringsarbetet.

*Krönika 1 av
ordförande Jenny*

Vår storhet bygger på den lilla gruppen.

För oss i styrelsen för Gävleborgsavdelningen i Hela Sverige ska leva är vårt medlemsregister vår stora stolthet. Det består i skrivandes stund av 216 olika föreningar från hela länet. Men vilka är ni, och vad sysslar ni med?

Jo, ni är en oerhört bred färgpalett av sammanslutningar, föreningar, nätverk, grupper, organisationer som har en gemensam nämnare – ni arbetar i och omkring ert hem för att göra er bygd bättre. Ni är så att säga de som gräver där ni står, och skapar verksamhet och utveckling tillsammans med de medel ni har. Vi har till exempel Museisällskapet Jädraås-Tallås Järnväg i Ockelbo kommun, Barkhyttans Byalag i Hofors Kommun, Björsarvs Intresse- och Belysningsförening i Hudiksvallstrakten, Bro Manskör i Sandvikens kommun, Ramsjö Fiskevårdsförening, norr om Ljusdal och Handslaget i Nordanstig.

Det finns teatrar, cruising, dans, midsommarfirande, drift av små butiker och tankställen, vikingar och turism, "enförenings"-bygder och paraplyorganisationer med alla bygdens föreningar under. Framgångsformeln för varje bygd är unik och vilken förening som blir utvecklingsdragare kan vara väldigt olika. Blir ni nyfikna? Självklart finns alla dessa guldklimpar med på vår hemsida att titta på, och tycker ni vi saknar någon medlem så är famnen öppen för fler!

Vissa av er tar aktiv del i den verksamhet vi har på länsnivå och är välkända ansikten på utbildningar, studiecirkel och landsbygdsriksdagar. Vissa av er arbetar genom kommunbygderåd och samverkar och utvecklar med nära grannar. Andra viger sin tid åt det nära arbetet och trivs bäst utan att lämna hemsöcken. Oavsett vilket så behövs alla insatser på alla platser. Vi vill att ni medlemsaktiva ska känna att ni kan både växla upp och ner ert engagemang beroende på livssituation, och om ni vill hitta nya utmaningar finns det plats på flera nivåer inom den stora familjen Hela Sverige ska leva.

Kom ihåg; Gräset är grönast där man är – bara man vattnar det!

Jenny Breslin.
Foto: Arkiv X-ing

VALÅRET 2022 FRÅN X-INGS PERSPEKTIV.

Under 2022 är det val i Sverige. Inom X-ing har vi tänkt försöka få svar på hur politikerna ställer sig till våra medlemmars mest prioriterade frågor, såväl i kommunerna som på regional- och riksnivå.

På höstmötet presenterades förslaget och fick gott gehör. Vi fick också några frågor med oss från deltagarna. För att få en större bredd på frågorna vill vi höra från dig vilka som är dina mest prioriterade frågor. Vi har även gått ut via Facebook med denna förfrågan. Skicka gärna dina frågor till oss via e-post till mats.leivig@helasverige.se.

Tanken är att sammanställa ett frågebatteri som används på olika sätt (skickas till politikerna eller används i intervjuer eller annat). Under Landsbygdsriksdagen kommer en paneldebatt att arrangeras. Vårt frågebatteri kommer att finnas med som en del av underlaget i den debatten. Vi jobbar också på att få till flera paneldebatter framåt sommaren, sannolikt på kommunnivå.

En tänkbar förlängning på arbetet är att efter valet följa upp hur politikerna avser att uppfylla det de svarat på era frågor. Ytterligare längre fram finns ju också möjligheten att följa upp med att det genomförts det som lovats! Tänk till lite och hör av dig med dina frågor och funderingar inför valet!

Mats Leivig

Är hybridmöten något för X-ing?

Under pandemin har X-ing fått prova två, så kallade, hybridmöten i Ockelbo och Färila. Det är ett sätt att både ha digital och fysisk närvaro på ett möte. Det var en fördel att så många kunde samlas.

Men förutom att det krävs lite mer av tekniken, så ställer det större krav på alla deltagare i denna mötesform. Det blir lätt en distans och ett avstånd, ett "vi", de fysiskt närvarande och ett "dom", de digitalt uppkopplade. Det gäller verkligen att tänka till på hur var och en syns, hur man talar o s v, dvs disciplinen, för att få ett så bra resultat som möjligt.

Forskaren Jens Edlund, KTH, har undersökt hybridmöten, men han inte är odelat positiv till mötesformen.

X-ing funderar att till hösten ordna en kurs i att använda hybridmöten. Både rent tekniskt, men även hur vi uppför oss och förhåller oss i medlemsmöten eller i möten med andra organisationer och myndigheter.

HELA SVERIGES landsbygdspolitiska program.

Hela Sveriges ska levas landsbygdspolitiska program antogs i maj 2018 och innehåller 35 konkreta förslag till våra politiker. Det finns inte en eller ett par universallösningar på hur balans mellan land och stad ska skapas; en hållbar landsbygdspolitik måste se till helheten. I vårt program ger vi därför konkreta förslag till våra politiker inom många områden: digitalisering, finansiering, service och trygghet, boende och resor, jobb och utbildning, kultur, lokal demokrati och hållbarhet.

Vår bedömning är att bara 3 av 75 förslag är genomförda, att 32 är delvis genomförda och att 40 inte alls är genomförda.

Vill du läsa mer om resultatet av de 75 förslagen, klicka här för att komma till Hela Sveriges rapport: <https://www.helasverige.se/kunskap-och-media/landsbygdsutredning/>

Hur startade HELA SVERIGE SKA LEVA?

XINGEN. fick ett samtal med den person som känner till Riksorganisationen Hela Sverige ska leva allra bäst i och med att han varit med ända från starten, Staffan Bond. Staffan var tidigare verksamhetschef och gick i pension för sju år sedan. Han jobbar nu lokalt hemmavid på Sollerön, men finns även kvar i internationella sammanhang.

Hela Sverige ska leva har sitt ursprung i en kampanj 1987–88. Den bestod av två kampanjorganisationer samt en europeisk dito. Europarådet tog initiativ till att bevara Europas kulturlandskap. Där deltog 22 länder, bland annat Sverige. Industriminister Thage G. Peterson fick regeringens uppdrag att leda Sveriges del i den europeiska kampanjen. Glesbygdsdelegationen, en parlamentarisk kommitté på Industridepartementet, fick ansvaret och såg till att kampanjen blev mer utvecklingsinriktad. Delegationens arbetsnamn på kampanjen var inledningsvis Landsbygd90 – och syftade mot 1990-talets landsbygdspolitik.

Samtidigt hade Sveriges Hembygdsförbund funderat över en kampanj för att förhindra att landsbygden avfolkades, servicen minskas och att kulturlandskapet skulle växa igen. Hembygdsförbundet tog 1987 initiativ till att bilda den Nationella Folkrörelsekommittén, NFK, med cirka 70 folkrörelser som medlemmar. Folkrörelser, såsom LRF, Sveriges Riksidrottsförbund, KF, LO, Sveriges Pensionärsförbund, de flesta politiska kvinno- och ungdomsförbunden, samt de flesta studieförbunden, deltog. Ingemar Mundebo utsågs till ordförande och Änglamark blev kommitténs symbol.

NFK och Glesbygdsdelegationen beslutade att samarbeta under mottot ”Hela Sverige ska leva”. Från Glesbygdsdelegationen kom ordförande Åke Edin, sekreterare Staffan Bond och kampanjledare Lennart Weiss och från folkrörelserna kom kanslichefen på Hembygdsförbundet, Mats Fack, och Roland Karlsson, kampanjledare för NFK. Thage G. Peterson blev ”general” för den gemensamma kampanjen Hela Sverige ska leva. En studiekampanj inleddes och bygdekommittéer bildades landet över. Många kommuner och statliga myndigheter deltog också aktivt.

Det fanns en stor entusiasm och engagemanget hos alla var enormt, berättar Staffan Bond idag, drygt 30 år senare. Den fick en stor tyngd och bredd med de tre benen och blev ett rejält krafttag för glesbygd och landsbygd. Intressant och glädjande, var att kvinnorna hade en väldigt viktig roll under kampanjen.

Gävleborgskopplingen i kampanjen från början var tydlig, med Roland Karlsson och Mats Fack.

Över 300 budkavlar med förslag och krav från hela landet presenterades på Landsbygdens dag på Skansen augusti 1988, med 30 000 personer deltagare.

Resultat blev att en första landsbygdsriksdag arrangerades 1989 i Umeå, där budkavlekraven diskuterades. Kraven fördes vidare till ansvariga myndigheter och kommittéer.

Bildandet av ett Folkrörelseråd var ytterligare ett förslag. Detta startades av Hembygdsförbundet med 98 folkrörelser. En del av de nära 1 000 byagrupperna var redan medlemmar i de etablerade folkrörelserna, men andra var det inte. Medlemmar i Folkrörelserådet blev de först efter några år, och senare även registrerade på länsnivå.

Staffan Bond, tidigare verksamhetschef för Hela Sverige ska leva. Foto: Linn Hjort

Ett statligt stödsystem, med förhållandevis lätta pengar för byagrupperna, kom till via länsbotter. Men med den ekonomiska krisen på 90-talet, samtidigt med EU-inträdet, så gick botten ur och landsbygden kom ur fokus.

Bland minnesvärda verksamheter räknar Staffan Bond upp projekten: Telestugor, Byapolitik, Ung på landet och Hållbara bygder/Omställningsrörelsen. Hela Sverige ska leva har lyckats fånga upp olika trender och verksamheter som varit viktiga för byarörelsen, samt även tagit initiativ till och samarbetat på internationell nivå.

Staffan ser idag en risk med att vissa bygder på glesbygden inte orkar med att driva en aktiv utveckling, Men det är inte för sent. Landsbygden är på tapeten igen – dock krävs det fler konkreta åtgärder också, definitivt.

Lena Husén

Vilken roll har HELA SVERIGE SKA LEVA idag?

Nuvarande verksamhetschefen Terese Bengard, Ragunda, beskriver i XINGEN. den uppgift och roll som riksorganisationen Hela Sverige ska leva har nu idag, så här med över trettio år på nacken.

Hela Sverige ska leva har en unik roll i Sverige. Vi har en unik lokal täckning då vi har länsavdelningarna och lokala föreningar i hela Sverige. Hela Sverige är en samlingsplattform för kunskap, information och utbyte men också inspiration, stöd och råd, nätverkande och utbyte. Hela Sverige ska leva har en ovanlig blandning av olika sorters föreningar.

Alla som jobbar med lokal utveckling i det lilla och stora kan vara medlemmar (och delar vår värdegrund). Det kan vara allt från ett byalag, en samhällsförening, vägförening, idrottsförening, fiberförening, hembygdsförening eller ett SVB-bolag eller lanthandlare. Vi bidrar till lokal mobilisering i viktiga frågor. Vi täcker alla samhällets nivåer från det lokala och kommunala till det regionala och den nationella nivån.

Det som är unikt med vår roll är att vi ser till helheten och inte enbart till en intressefråga. Vi ser alla delar av samhällsbyggnaden som infrastruktur, välfärd, service och trygghet men också gemenskap, fritid och kultur. Samtidigt som vi lyfter frågor om normer och attityder. Andra föreningar har ofta en intressefråga men vi ser helheten och vill att man skapar delaktighet i lokalsamhället för att utveckla landet.

Landsbygdens frågor har inte alltid varit de som är högst upp på agendan. Där har vi försökt att vara landsbygdens röst. Man kan också konstatera att intresset för våra frågor ökat på sistone. Vi har lyft frågor av olika slag men där vi alltid ger ett landsbygdsperspektiv och ser till så att det urbana normen inte blir allena rådande.

Terese Bengard. Foto: © Snezana Vucetic Bohm

Under de senaste åren har vi fått en allt tydligare roll på nationell nivå och är en efterfrågad samtalspart i olika forum, kommittéer, expertgrupper och rundabordssamtal för att ge kunskap och utbyte i olika relevanta frågor. Ett viktigt nätverk som vi är och har varit engagerade i som ska bidra till att EU:s landsbygdsprogram gör nytta. Där har vi under åren suttit med i styrgruppen och i arbetsgrupper. En hel del idéer som vi lämnat har kunnat genomföras via landsbygdsnätverket. Vi har också deltagit med kompetens i olika arrangemang.

Men vi är också remissinstans och fungerar som bollplank till myndigheter, forskare och politiker. Jag upplever att vi har ett stort förtroende. Vi är en neutral part som kan komma med relevanta inspel för att belysa landsbygdens roll men också hur vissa förslag kan slå mot landsbygden och minska möjligheterna för utveckling.

I en utredning om Hela Sverige ska leva (mars 2012) av Peter Örn och Mats Hedbom på uppdrag av Näringsdepartementet framkommer en viktig övergripande slutsats: "det ekonomiska stödet har stor hävstångseffekt. Stödet är trots sin relativa storlek paradoxalt nog blygsamt i förhållande till det sammanlagda värdet av det ideella arbetet."

Hävstångseffekt understryks ytterligare av att stödet också har betydelse när länsavdelningarna söker andra och projektinriktade bidrag: det gör det möjligt att ibland om än i blygsam omfattning vara medfinansierad och därmed bidra till en "uppväxling" av de ekonomiska resurserna. Stödet ger vidare organisationen en tydlig legitimitet i kontakten med andra samhällsaktörer."

Jag skulle hoppas att vi fick fortsätta resurser för att kunna vara den aktören men också få samma tydliga roll och uppdrag på den regionala spelplanen för att kunna påverka strategier och upplägg som påverkar landsbygderna. Genom att bli ännu mer kända i dessa kretsar kan vi stärka vår roll ytterligare. Där kan vi alla hjälpas åt för att vässa organisationen ytterligare.

Terese Bengard

HELA SVERIGE

Medlemsorganisationer i Hela Sverige.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva består även av ett brett spektrum av anslutna medlemmar såsom andra riksorganisationer, intressegrupperingar och andra föreningar.

Medlemsorganisationer stärker byarörelsen. Flera av dem har varit med ända från första början genom kampanjen Hela Sverige ska leva 1987–1989. Samarbete och utveckling sker tillsammans med byarörelsen genom olika projekt och utbildnings- och erfarenhetsutbyten.

Bland dessa organisationer kan nämnas Arbetarnas Bildningsförbund (ABF), Bygdegårdarnas Riksförbund, Ekobanken, Ekologiska Lantbrukarna, Folkets Hus och Parker, Inlandskommunernas ekonomiska förening (IEF), JAK Medlemsbank, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Norrlandsförbundet, Riksidrottsförbundet (RF), Småkommuner i Samverkan (SmåKom), Somaliska Riksförbundet i Sverige, Studieförbundet Vuxenskolan, Svensk Vindkraftsförening, Svenska Fotbollförbundet, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Sveriges Hembygdsförbund (SHF), Sveriges Vatten- och vindkraftskommuner och -regioner, Tjänstemännens Centralorganisation samt Unga på landsbygden och Vi Unga.

Även några politiska organisationer och Leadergrupper finns med.

LANDSBYGDSRIKSDAGAR ALLTSEDAN 1989.

Landsbygdsriksdagen är en av Europas största mötesplatser för lokal utveckling och landsbygdsfrågor och anordnades första gången 1989 av Hela Sverige ska leva. Här samlas landsbygdsbor, politiker och tjänstemän under ett par dagar för att verkligen driva landsbygdsfrågorna framåt och sätta landsbygdsutveckling högt upp på den politiska agendan.

Under Landsbygdsriksdagen utmanar, utvecklar och utbildar vi varandra genom dialog, seminarier, paneldebatter och personliga möten. Vill du vara med och engagera dig är detta rätt forum!

Att X-ing Gävleborg till varje riksdag kommer med en stor delegation är inte en överraskning för någon – varken arrangör eller annan deltagare. Det brukar heta att det finns X-ingar överallt under evenemangsdagarna!

Stor anledning till att många Gävleborgare/X-ingar deltar under varje landsbygdsriksdag torde vara att vår länsavdelning arrangerar bussresa och boende för våra medlemmar. Och att övriga intresserade, i form av exempelvis politiker och tjänstepersoner, reser tillsammans med oss på bussen. En bussresa som blivit en mycket bra mötesplattform för landsbygdsfrågor för hela länet.

År 2010 rullade tre bussar från Gävleborg till Sunne. Åren därefter har det varit en buss med X-ingar som fyllt LBRD där den arrangeras. Så är det även nu inför LBRD i Jönköping i maj 2022. Vi fyller åter en buss med representation från medlemmar, tjänstepersoner och politiker från kommuner och myndigheter.

År 2014 stod Gävleborg som arrangör. Platsen vi bjöd in till var Göransson's Arena i Sandviken. Här fick man uppleva seminarier, OpenSpace i storformat då fröet till "Hela Sveriges Landsbygdspolitiska program" togs fram, kultur av olika slag, mingelmässa kring landsbygdsutveckling från länets samtliga kommuner och valdebatt mellan partiledarna för Sveriges riksdagspartier.

Till årets program i Jönköping finns *X-ing Gävleborg* med som arrangör till två seminarier:

- 2d. Landsbygdsutveckling IRL Norr – exempel som inspirerar.
Se länk <https://landsbygdsriksdagen.se/seminariepass-nr-2/>
- 3f. Agenda 2030 - inspiration för hållbar lokal utveckling.
Se länk <https://landsbygdsriksdagen.se/seminariepass-nr-3/>

Helena Näslund

NY HEMSIDA FÖR HELA SVERIGE.

Hemsidan är nu mer användarvänlig och vill få fler relevanta besökare som stannar länge.

Det är lättare att hitta rätt för olika målgrupper, såsom lokala grupper, enskilda entusiaster och offentlig sektor, med många bra idéer och tips, råd och kunskap i samlad form.

Den nya hemsidan inkluderar även webinarier, podd och en blogg.

Se: <https://www.helasverige.se/>

Krönika 2 av
ordförande Jenny

När Coronataxin kom till byn!

Alla som bor i yttersta glesbygd eller i bortglömda tätortsnära byar vet att tillgång till sjukvård och service kan vara lite... varierande.

Jag säger varierande, för häromsistens fick jag en överraskning åt det positiva hållet som jag gärna vill dela med mig av. Just på nyårsafton fick jag en släng av den där attans Coronan, som har ställt till så mycket för oss under lång tid. Det var inga kraftiga symptom, mer som en rejäl influensa men med ett självtest blev misstankarna bekräftade. Nåja, tänkte jag, vi ska väl alla "ha den" och är det inte värre så är det lika bra att riva av den under januari.

Nästa steg var att få det svart på vitt och registrerat, alltså gick jag in på 1177 på nätet och klickade mig fram till bokning av testtider. Där upptäckte jag att samtliga testplatser låg mellan 6 och 10 mil bort. Inget konstigt med det, så ser verkligheten ut för det mesta, men hör och häpna fanns det en knapp för hemleverans vid långa avstånd. DET var både konstigt och ovanligt, men det gick utmärkt att boka till klockan 8 dagen efter. Medan jag fortfarande var fundersam framåt eftermiddagen ringer en trevlig herre från taxi som dubbelkollar att jag är hemma och beredd klockan 8, och frågar om vägvisning. Det visade sig att hans uppdrag var att fara från Hudiksvall via Ljusdal och småbyar uppåt bergen med små test-kit, runda Loos och sedan hämta upp testerna och köra dem tillbaka till Hudiksvalls sjukhus. Jag behövde alltså bara stå på brokvisten och ta emot när chauffören kom stretandes uppför backen med munskydd, och en kvart senare återkom han och hämtade mitt färdiga test.

Det kändes nästan oförskämt enkelt att stå där i dörröppningen som om det vore en snabbmatsleverans i innerstan, men i och med denna enda resa kunde säkert tio sjuklingar få stanna hemma och ändå bli testade. En eloge till idékläckaren på Region Gävleborg och en eloge till väldigt serviceinriktad chaufför – som bevisar att det är absolut möjligt att leverera bra service även på landsbygd!

Jenny Breslin, numer friskförklarad Loosbo

LÄNSAVDELNINGARNAS PLANER.

DET VIKTIGASTE
I HELA SVERIGE
2022.

Länsavdelningarnas planer.

Inspiration och idéer från hela vårt avlånga land!

Hela Sverige bad samtliga länsavdelningar att berätta om de viktigaste aktiviteterna som de planerar under kommande år. Detta har nu sammanställts i ett dokument.

Eftersom länsavdelningarna arbetar med sådant som är aktuellt i de egna länen, blev det en sammanställning med en stor bredd och som även ger ett tvärsnitt av de frågor som är aktuella i samhället just nu. Allt från bostäder, vindkraftsfrågor, krisberedskap, hållbarhetsfrågor och infrastruktur för att bara nämna något om vad som nämns i planerna. I dagsläget finns det exempel från nästan alla länsavdelningar, ett par saknas fortfarande, men kommer.

Läs och låt er inspireras, hälsar Hela Sverige. Och blir ni nyfikna på ett speciellt projekt, ring då till ordföranden i den länsavdelningen som gärna vill berätta mer.

Det finns även planer på att följa upp aktiviteterna under året:
<https://www.helasverige.se/kunskap-och-media/4828/>

ANSLAGSTAVLAN.

Lyssna på Hela Sverige-podden!

Den finner du här:

<https://www.helasverige.se/kunskap-och-media/hela-sverige-pratar/>

Håll koll på vad som händer i samhället, med pandemier och krig i närområdet!

Håll dig uppdaterad på www.krisinformation.se

Hela Sverige har svarat på Remissen "Enklare regelverk för mikro företagande och en modernare bokföringslag", SOU 2021:60

<https://www.helasverige.se/kunskap-och-media/remissen-enklare-regelverk-for-mikroforetagande-och-en-modernare-bokforingslag-sou-202160/>

Kanske din förening kan hjälpa till i samband med flyktingmottagandet, aktiviteter eller annat?

Det finns mycket som många aktiva i lokalsamhället har möjlighet att göra.

Kontakta då exempelvis

Röda korset eller
din hemkommun!

X-ING FÖRKLARAR ORDET "servicepunkt".

Servicepunkter ger breddat utbud av service och befäster butiker och mackar som mötesplatser i bygd.

Källa: <https://tillvaxtverket.se/>

Till alla medlemmar

i X-ing Gävleborg!

Kom ihåg att uppdatera ert organisationsnummer i medlemsregistret för att försäkringen ska gälla från 1 juni!

VYKORTET.

Kom inte och påstå att landsbygdsbor inte är kreativa! Det är nästan ett måste för att göra det möjligt att bebo, förvalta och utveckla vår hembygd.

Man gör det var för sig eller tillsammans med andra, som hos Österfärnebo Sockens utvecklingsgrupp som står för vykortet den här gången.

Vackra Dalälven, Österfärnebo kyrka och bygdens nya utegym.

Foto: Paulina Lingers, som även är en av två ordföranden i den lokala utvecklingsgruppen.

April 2022

Vykort från Österfärnebo Sockens Utvecklingsgrupp

Hej! Vi är en av alla lokala utvecklingsgrupper som är medlemmar i X-ing. Vi har funnits i 21 år och har invecklat nog ofta arbetat mot avveckling fastän vi hellre pysslar med utveckling. Genom åren har vi lyckats behålla ortens deltidssbrandkår, behålla våra kommunala badbryggor, arbetat för fortsatt myggbekämpning i Nedre Dalälvsområdet samt få till ett positivt mottagande för många asylsökande under flyktingvågen 2014—15. Under Corona-åren har vi finansierat bygge av ett utegym, börjat renovera byns samlingslokal, låtit bygdens barn bygga och måla fågelholkar som skall ut i skogen i vår. Vi planerar en återträff för de nya svenskar som fick sitt första hem i Gysinge och Österfärnebo. *Välkommen till oss! Här finns plats för alla!*

Förlag: Hela Sverige X-ing Gävleborg

Till

Alla landsbygdsutvecklare

Gävleborgs län

TYST... DET BÖRJAR SNART!

PÅ GÅNG.

Nytt om GIRA!

I projektet **GIRA (Green Initiatives in Rural Areas)** som leds av Europahuset och där X-ing medverkar i, händer det en del här i länet samt tillsammans med deltagande partners i övriga fem länder.

Den pågående studiecirkeln i länet utlyser en skrivartävling som riktar sig till gymnasiernas avgångsklasser under temat *Unga gröna visioner—skriv för klimatet*.

Vidare blir det en studieresa till Polen i början av maj (om inte orosläget förvärras). Och en månad senare tas fem partnerdelegationer emot på kursgården Gläntan för nästa träff.

Lena Husén

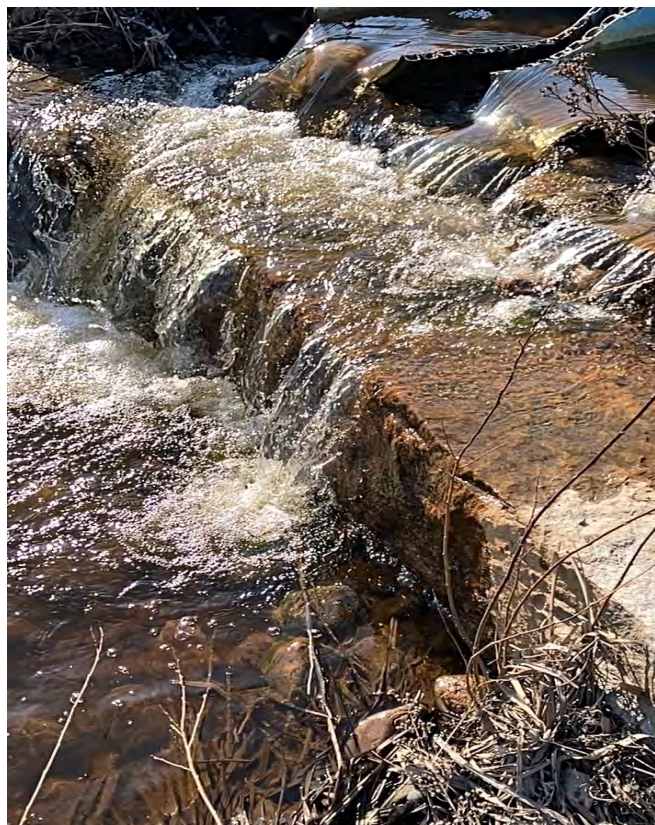

Foto: privat

<p>26 mars — 30 april</p>	<p>Landsbygdsupproret Ett musikaliskt manifest med nyskriven musik för våra landsbygder med Samantha Ohlanders</p>	<p>Folkteatern Gävleborg, för tider och platser se https://folkteaterngavleborg.se/program/landsbygdsupproret/</p>
<p>27 april—18 maj</p>	<p>Öka din beredskap—odla i din trädgård Länsstyrelsen ordnar en kurs om odla grönsaker i egen trädgård</p>	<p>Läs mer om innehåll och anmälan på: https://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/om-oss/kalender/kalenderhandelser---gavleborg/2022-03-21-oka-din-beredskap---kurs-om-att-odla-groonsaker-i-din-tradgard.html</p>
<p>13 maj-29 oktober</p>	<p>Efter skyfallet 2018 skogsbränder i Ljusdal, 2021 översvämningar i Gävle. Vandringsutställning</p>	<p>Hälsinglands museum, Hudiksvall</p>

PRODUKTION: Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg
Ansvarig utgivare Jenny Breslin breslin.loos@hotmail.com
Redaktörer: Helena Näslund och Lena Husén
Hemsidan <https://www.helasverige.se/gavleborg/>
Följ X-ing Gävleborg på Facebook
Bidrag till nyhetsbladet xingen@helasverige.se

Avregistrera XINGEN. xingen@helasverige.se

